

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 41Cob/28/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6714205554
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslava Púchovská
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6714205554.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Púchovskej a členiek senátu JUDr. Aleny Križanovej a JUDr. Miriam Boborovej Sninskej, v právnej veci navrhovateľa CD Consulting s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpený Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporkyni U. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXX/XX, XXX XX W., o zaplatenie zmenkovej sumy 310,87 Eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Zvolen, č.k. 14C/58/2014-36 zo dňa 29. mája 2015 takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Zvolen, č.k. 14C/58/2014-36 zo dňa 29. mája 2015 potvrdzuje.

odôvodnenie:

Okresný súd Zvolen napadnutým rozsudkom návrh zamietol a rozhodol, že odporkyni právo na náhradu trov konania nepriznáva a zároveň rozhodol, že nepriznáva právo na náhradu trov konania vedľajšiemu účastníkovi.

Návrhom podaným na súd dňa 17.4.2014 si uplatnil navrhovateľ proti odporkyni právo na zaplatenie zmenkovej sumy 310,87 Eur, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne a 6 % ročný úrok, ako príslušenstvo špecifikované v bode 7.4.1 a 7.4.2. Navrhovateľ návrh podal na vzorovom tlačive A návrhu na uplatnenie pohľadávky podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie č. 861/2007“). Navrhovateľ v návrhu uviedol, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavila odporkyňa dňa 26.8.2009 na zmenkovú sumu 1.110,87 Eur, a zaviazala sa aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 10. 10. 2010, indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Navrhovateľ tiež uviedol, že indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom vystaviteľ doposiaľ zaplatil 800,- Eur, a to na zmenkovú sumu a na úroky uhradil 0,-Eur.

Súd prvého stupňa postupoval podľa článku 5 ods. 2 Nariadenia č. 861/2007, doručoval odporkyni kópiu tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky spolu s vyplnenou časťou I vzorového tlačiva C na odpoveď. Odporkyňa si zásielku prevzala dňa 27. 5. 2015, k návrhu sa však nevyjadrila, ani nevyplnila časť II tlačiva C na odpoveď. Súd prvého stupňa nariadil vyhlásenie rozhodnutia v súlade s § 156 ods. 3 O.s.p. na deň 29.5.2015, pričom konštatoval, že oznámenie o vyhlásení rozhodnutia bolo vyvesené na úradnej tabuli súdu dňa 21.5.2015 a zvesené bolo 29.5.2015, teda boli splnené zákonné lehoty pred vyhlásením rozhodnutia.

Súd prvého stupňa vykonal dokazovanie zmenkou predloženou navrhovateľom, ako aj exekučným spisom č.k. 11Er/72/2012 v právnej veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o. voči odporkyni, ako

povinnej na vymozenie pohľadavky oprávneného priznanej rozsudkom Stáleho rozhodcovského súdu sp.zn. SR 00631 zo dňa 21.3.2011 vo výške 1.110,87 Eur so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo sumy 1.110,87 Eur od 10. 10. 2010 do zaplataenia, úrokom vo výške 6 % ročne z uvedenej sumy od 8. 11. 2010 do zaplataenia (žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v tejto veci bola zamietnutá). V exekučnom spise je založená zmluva o úvere zo dňa 26. 8. 2009, číslo zmluvy XXXXXXXXXX, z ktorej súd zistil, že bola uzavretá medzi veriteľom POHOTOVOSŤ, s.r.o., IČO: 35 807 598 a odporkyňou, ako dlžníčkou. Odporkyni bol poskytnutý úver v sume 1.400,-Eur, pričom sa zaviazala vrátiť ho zvýšený o poplatok vo výške 1.216,-Eur, teda sa zaviazala za úver zaplatiť celkovo 2.616,-Eur, a to v 12-mesačných splátkach po 218,-Eur, počnúc dňom 26.9.2009. Zo všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť zmluvy o úvere súd zistil, že z čl. 14 vyplýva, že zmenka, od ktorej si navrhovateľ uplatňoval nárok má povahu zabezpečovacej zmenky.

Pri hodnotení zistených skutočností súd prvého stupňa poukázal na úpravu článku I § 48 ods. 1, § 75, § 11 ods. 1 a § 17 zákona č. 191/1950 Zb., zákon zmenkový a šekový (ďalej len „ZZŠ“), § 52 ods. 1, 3 a 4, § 53 ods. 1, 2, 3, 5, § 54 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka, a na § 4 ods. 6 a ods. 7 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinný do 10.6.2010.

Súd prvého stupňa považoval v konaní za nesporné, že odporkyňa, ako dlžník a POHOTOVOSŤ, s.r.o. Bratislava, ako veriteľ uzavreli Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, pričom v deň podpisu bola vystavená aj zmenka, na ktorej priamo bolo uvedené aj číslo zmluvy XXXXXXXXXX.

Zároveň súd konštatoval, že dňa 27.11.2014 oznámením zo dňa 20.11.2014 vstúpil do konania na strane odporkyne vedľajší účastník Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z. so sídlom Janka Kráľa 7, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 42 309 166.

Súd prvého stupňa vychádzal zo záveru, že právo Slovenskej republiky je potrebné uplatniť v celosti, nie je možné aplikovať len zmenkový zákon, a vzhľadom na zistené skutočnosti aj ustanovenia zákona č. 258/2001 Z.z., resp. zákona č. 129/2010 Z.z., o spotrebiteľských úveroch, ktoré súd považuje za lex specialis voči zmenkovému zákonu. Podľa súdu v tomto konkrétnom prípade s poukazom na § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. navrhovateľ aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky bol povinný v konaní preukázať, že predložená zmenka nebola vyplnená v rozpore s týmto zákonným ustanovením, v zmysle ktorého v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru smel veriteľ prijať od dlžníka zmenku na zabezpečenie svojho nároku zo spotrebiteľského úveru, len ak išlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstvo vo výške max. 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Preukázanie tejto skutočnosti považoval súd za nevyhnutné na to, aby mohol navrhovateľovi priznať uplatnený nárok zo zmenky, nakoľko súd má povinnosť ex offo skúmať platnosť zmenky, a to nielen z pohľadu zmenkového zákona. Okresný súd zastáva názor, že dohoda o vyplnení zmenky je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, nakoľko výrazne vyznieva v neprospech spotrebiteľa a sleduje cieľ obísť právne predpisy týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Súd konštatoval, že Dohoda o vyplnení zmenky je v rozpore s § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a teda je neplatná. Zároveň súd zastal názor, že v tomto prípade je právne irelevantné, že zmenka bola vystavená ešte v čase, keď sa v zmysle § 25 ods. 5 zákona č. 129/2010 Z.z. aplikovali ustanovenia zákona č. 258/2001 Z.z. Súd prvého stupňa nesúhlasil s navrhovateľom v tom, že na preukázanie jeho nároku postačuje predloženie zmenky, ktorej je majiteľom. Súd prvého stupňa tiež s poukazom na zásadu ústavne konfortného výkladu zákonov poukázal na Nález Ústavného súdu ČR, sp.zn. IV.ÚS 457/10 zo dňa 18.7.2013, v ktorom je okrem iného riešená otázka stretu zákona zmenkového a šekového so spotrebiteľským prvkom, otázka zákazu zneužívacieho výkonu práva a ďalšie otázky, ktoré s touto vecou súvisia. Poukázal tiež na aktuálnu judikatúru EÚ pokiaľ ide o ochranu spotrebiteľov a nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvnách. Súd prvého stupňa návrh navrhovateľa zamietol a o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že odporkyni, aj keď bola v konaní úspešná náhradu trov konania nepriznal, pretože si žiadne trovy v konaní neuplatnila a zo spisu jej nevyplyvali. Taktiež vedľajšiemu účastníkovi na strane odporkyne náhradu trov konania nepriznal, pretože si žiadne trovy v konaní neuplatnil a zo spisu mu žiadne nevyplyvali.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrhu navrhovateľa na uplatnenie pohľadavky vyhovie v celom rozsahu. Navrhovateľ namietal, že konanie pred súdom prvého stupňa má vadu, ktorá mohla mať za následok

nesprávne rozhodnutie vo veci, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho posúdenia veci.

Navrhovateľ predovšetkým namietal, že postupom súdu prvého stupňa došlo k porušeniu práva EÚ, pretože súd nepostupoval v zmysle príslušných ustanovení Nariadenia č. 861/2007. Tvrdil, že na rozhodnutie súdu o nariadení pojednávania neboli splnené podmienky Nariadenia, konanie podľa ktorého je zásadné písomné a pojednávanie sa nariaďuje len pokiaľ to súd považuje za potrebné, alebo ak o to požiada niektorá zo strán. Namietal tiež, že súd prvého stupňa nevydal žiadne rozhodnutie o nariadení pojednávania a nedoručil ho účastníkom konania v zmysle § 45 a nasl. O.s.p. Poukazoval na to, že odporkyňa nedoručila súdu žiadnu žalobnú odpoveď v zmysle Nariadenia, súd má preto postupovať podľa článku 7 ods. 3 Nariadenia a vydať rozsudok. Navrhovateľ namietal proti postupu súdu prvého stupňa, ktorý vo veci vykonal dokazovanie aj oboznámením sa s úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi, nakoľko navrhovateľ a podľa dostupných informácií ani odporkyňa takéto dokazovanie súdu nenavrhl. Úprava

§ 120 ods. 1 O.s.p. síce výnimočne umožňuje súdu vykonať aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli účastníci konania, v tomto konaní však podľa navrhovateľa na to dôvod nebol, súd mohol a mal rozhodnúť v tejto veci o práve na náhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len na základe predloženej zmenky. Poukazoval na to, že odporkyňa voči forme a obsahu nevzniesla žiadne námietky, pričom zmenka je vo vzťahu k navrhovateľovi, ako indosatárovi jediným legitimizačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť. Navrhovateľ ďalej poukazoval na koncentračnú zásadu konštruovanú Nariadením, keď odporkyňa mohla vzniesť námietky voči zmenke v zmysle článku 5 ods. 3 až 6 Nariadenia, ak to však neurobila, musia byť námietky odmietnuté. Súd prvého stupňa podľa navrhovateľa z vlastnej iniciatívy bez návrhu odporkyne a bez legitímneho podnetu vykonal na ťarchu navrhovateľa dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter odporkyne, ako spotrebiteľa, pritom takéto skutočnosti podľa navrhovateľa nemožno jednoznačne považovať za nesporné, lebo odporkyňa ani navrhovateľ sa k týmto skutočnostiam nikdy nevyjadrili. Pokiaľ súd na týchto údajne nesporných skutočnostiach založil svoje meritórne rozhodnutie, je toto rozhodnutie postihnuté vadou, ktorá má za následok jeho nesprávnosť. Navrhovateľ ďalej namietal, že súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov a aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva EÚ. Poukazoval na to, že zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy, nie je možné ju spájať alebo podmieňovať inými okolnosťami, než ktoré sú na zmenke uvedené, súd prvého stupňa sa však aplikáciou príslušných ustanovení ZZŠ vôbec nezaoberal a ignoroval tak predmet sporu. Vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť, nezávislosť zmenkového záväzku nie je podľa navrhovateľa možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa zákona o spotrebiteľských úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Tvrdil, že zmenka, ktorú predložil v tomto konaní má všetky zákonom predpísané náležitosti, ide o platnú zmenku a uplatnený nárok navrhovateľa je tak v celom rozsahu dôvodný. Navrhovateľ tiež poukazoval na uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp.zn. 10Co/79/2013 zo dňa 5.9.2013 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp.zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013, ktoré boli vydané v skutkovo a právne zhodnej veci navrhovateľa a potvrdzujú uvedené závery navrhovateľa.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadrila .

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, senát 41Cob vo svojej rozhodovacej činnosti v podobných veciach do 22.12.2015 vychádzal z platnej právnej úpravy zákona č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ) a z právneho názoru, že konanie v takýchto veciach je konaním o zaplatenie peňažného nároku vyplývajúceho zo zmenky, odporca má postavenie zmenkového dlžníka a pri indosovanej zmenke môže v konaní vznášať relevantné námietky týkajúce sa jeho vzťahu voči pôvodnému zmenkovému veriteľovi len v prípade, ak preukáže, že súčasný majiteľ zmenky pri nadobudnutí zmenky konal na škodu odporcu ako dlžníka (§ 17 ZZŠ), ďalej že charakter zmenkového záväzku je prísne abstraktný a oddelený od zmluvného vzťahu, zmenka indosáciou stratila charakter zabezpečovacej zmenky (akou bola v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru odporcovi, ktorý na zabezpečenie záväzku z tohto úveru vystavila spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s. r. o. zmenku) a stala sa zmenkou na platenie. Ak zmenku predloženú v obdobných veciach žalobcom súd vyhodnotil ako platnú, pretože spĺňala všetky zákonom stanovené náležitosti tzv. zmenky vlastnej, a odporca nevzniesol kvalifikované námietky v zmysle § 17 ZZŠ, súd vychádzal zo záveru, že odporca, ako zmenkový dlžník je povinný zaplatiť navrhovateľovi, ako majiteľovi zmenky zmenkovú sumu aj s príslušenstvom.

S účinnosťou od 22. 12. 2015 bol prijatý zák. č. 438/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len O. s. p.) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, medzi inými aj Zákon č. 191/1950 Zb. ZZŠ.

V zmysle § 372y ods. 1 O.s.p. v znení zákona č. 438/2015 Z.z., ak ods. 2 a 3 neustanovujú inak, na konania začaté pred dňom účinnosti tohto zákona sa použijú predpisy účinné odo dňa účinnosti tohto zákona.

Podľa § 79 ods. 3 O.s.p., v znení zák. č. 438/2015 Z.z., ak ide o žalobu, ktorou sa uplatňuje nárok zo zmenky alebo šeku proti žalovanému, ktorý je fyzickou osobou, žalobca je povinný opísať aj rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu so žalovaným, a ak ide o žalobcu, ktorý svoje právo preukazuje nepretržitým radom indosamentov, skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu jeho právnych predchodcov so žalovaným. K žalobe sa pripojí zmenka alebo šek a ďalšie listiny potrebné na uplatnenie práva z nich. Ak zmenka alebo šek boli vystavené na zabezpečenie záväzkov z písomnej zmluvy, pripojí sa k žalobe aj táto zmluva.

V zmysle § 79 ods. 4 O.s.p. , v znení zákona č. 438/2015 Z.z., ak nie je dokázaný opak, platí, že nárok zo zmenky alebo šeku proti žalovanému, ktorý je fyzickou osobou, vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

V zmysle § 114 ods. 2 druhá veta O.s.p., v znení zákona č. 438/2015 Z.z., ak ide o vec týkajúcu sa uplatňovania nároku zo zmenky alebo šeku, ktorá vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, súd žalovaného poučí aj o možnosti uplatňovania námietok podľa osobitného predpisu.

Podľa čl. I § 17 Zákona č. 191/1950 Sb. v znení Zákona č. 438/2015 Z.z. kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Ak je žalovaný zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, možno majiteľovi robiť námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom vždy.

Podľa čl. I § 17 ods. 2 Zákona č. 191/1950 Sb. v znení Zákona č. 438/2015 Z.z., v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky sa z úradnej povinnosti prihliadne na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa odseku 1, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na spoločnom zasadnutí občiansko-právneho a obchodno-právneho kolégia dňa 20. 10. 2015 na návrh ministra spravodlivosti prijal v zmysle § 21 ods. 3 písm. b) a § 22 ods. 1 písm. b) Zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov zjednocovacie stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov podľa Nariadenia č. 861/2007 s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa. Spoločné zjednocovacie stanovisko bolo zverejnené pod č. 93 v zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 8/2015 (Stanoviská a rozhodnutia vo veciach občiansko-právnych a obchodno-právnych). Podľa čl. I stanoviska ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že: 1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou, či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex-offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ; 2. pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí, prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinností posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

Podľa čl. II spoločného stanoviska, ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

Podľa čl. III spoločného stanoviska, aj v prípade, že nie sú podané kauzálné námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať

a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok, ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a napadnutý rozsudok okresného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p., ako vecne správny potvrdil.

Po vyhlásení prvostupňového rozsudku doručil navrhovateľ okresnému súdu námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníctva, o ktorej okresný súd rozhodol uznesením č.k. 14C/58/2014-70 zo dňa 22.7.2015 tak, že neprípustil vstup Združenia spotrebiteľov Slovenska, o.z. so sídlom Janka Kráľa 7, 974 01 Banská Bystrica do konania ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 15.8.2015.

Zo skutočností zistených z predloženého spisu odvolací súd zistil, že zmenka predložená v tomto konaní navrhovateľom bola vystavená a odporkyňou podpísaná, ako zmenka zabezpečovacia k Zmluve o úvere uzavretej dňa 26.8.2009 medzi veriteľom POHOTOVOSŤ s.r.o. Bratislava a odporkyňou, ako dlžníčkou. Na zmluve, ako aj na zmenke je uvedené číslo zmluvy XXXXXXXXXX, zmenka bola vystavená a podpísaná v ten istý deň, ako zmluva o úvere, a to dňa 26.8.2009. Z vykonaného dokazovania je nepochybné, že ide o tzv. blankozmenku, ktorá mala byť a zrejme aj veriteľom bola vyplnená v súlade s Dohodou o vyplnení zmenky (bod 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru). Zmenka bola vystavená na predtlačí pripravenej veriteľom POHOTOVOSŤ s.r.o. a okrem zákonom predpísaného textu „ zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad POHOTOVOSŤ s.r.o. Bratislava“, bol na nej nepochybne vopred uvedený aj zmenkový úrok 0,25 % denne, ďalej údaj o splatnosti veriteľovi POHOTOVOSŤ, s.r.o. Pribinova 25, Bratislava, ako aj ďalšie údaje „ bez protestu“ a „ na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“. Na zmenke je dopísaná zmenková suma 1.110,87 Eur a dátum začiatku úročenia 10.10.2010. V zmenke sú pripravené v predtlačí aj údaje o ručiteľovi, v tejto časti však zmenka vyplnená nebola. Ako vystaviteľ je na zmenke uvedená odporkyňa, ktorá zmenku zrejme aj podpísala, spolu so zmluvou o úvere, na ktorej sa nachádzajú celkovo tri jej podpisy. Jedným z podpisov na úverovej zmluve potvrdila aj prevzatie v zmluve dohodnutého úveru 1.400,-Eur. Podľa rubopisu na zmenke bola táto indosovaná na navrhovateľa, ktorý si v tomto konaní ako majiteľ zmenky uplatnil právo na zaplatenie príslušenstva, teda zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne podľa špecifikácie v návrhu a ďalej si uplatnil právo na zaplatenie zmenkovej odmeny vo výške 3,70 Eur. Navrhovateľ v návrhu tiež uviedol, že indosant predložil zmenku k zaplateniu a odporkyňa, ako vystaviteľ doposiaľ zaplatila 800,-Eur, a to na zmenkovú sumu a na úroky uhradila 0,-Eur.

Ako už bolo uvedené, navrhovateľ svoj návrh proti odporkyňi podal na predpísanom tlačive „Návrh na uplatnenie pohľadávky“ podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.07.2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie).

Podľa článku 5 bod 1 Nariadenia, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné alebo ak o to požiadala niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť, ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

Podľa článku 19 Nariadenia, pokiaľ toto Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

Odvolaciemu súdu je z jeho rozhodovacej činnosti známe, že spoločnosť POHOTOVOSŤ, s. r. o., IČO: 358 075 98, Bratislava, ako veriteľ poskytovala v minulosti, a aj v roku 2010 úvery fyzickým osobám - nepodnikateľom, tieto zmluvy o úvere uzatvárala ako formulárové zmluvy s predtlačnými VOP (všeobecné obchodné podmienky) na druhej strane, súčasťou VOP bola aj dohoda o vyplnení zmenky, pričom zmenku ako blankozmenku predkladala dlžníkom na podpis spolu s podpisom úverovej zmluvy. Následne POHOTOVOSŤ, s. r. o. tieto zmenky indosovala (postúpila rubopisom) na navrhovateľa, ktorý si ako majiteľ zmieniek uplatnil práva voči zmenkovým dlžníkom, a to podľa Nariadenia, na predpísanom

tlačive A. Zmluvy o úvere, ktoré POHOTOVOSTĚ, s. r. o. uzatvárala, boli spotrebiteľskými zmluvami a vzťahovala sa na ne príslušná Európska a aj Slovenská legislatíva upravujúca takéto zmluvy.

Ako už bolo uvedené, Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací, senát 41Cob až do 22. 12. 2015 v podobných veciach vychádzal z platnej právnej úpravy Zákona č. 191/1950 Sb. ZZŠ a z právneho názoru, že konanie v takýchto veciach je konaním o zaplatenie peňažného nároku vyplývajúceho priamo zo zmenky ako z cenného papiera, odporca má postavenie zmenkového dlžníka a v konaní voči navrhovateľovi, ktorý uplatňuje nárok z indosovanej zmenky môže vznášať relevantné námietky týkajúce sa jeho vzťahu voči pôvodnému zmenkovému veriteľovi (POHOTOVOSTĚ, s. r. o.) len ak preukáže, že navrhovateľ ako súčasný majiteľ zmenky pri nadobudnutí zmenky konal na škodu odporcu, ako dlžníka (§ 17 ZZŠ), zdôrazňoval charakter zmenkového záväzku, ktorý je prísne abstraktný a oddelený od zmluvného vzťahu s tým, že indosáciou zmenka stratila charakter zabezpečovacej zmenky, ako bola v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru odporcovi zo strany pôvodného veriteľa POHOTOVOSTĚ, s. r. o., a stala sa zmenkou na platenie. Pokiaľ zmenkový dlžník relevantné námietky v zmysle § 17 ZZŠ nevzniesol, a zmenka predložená navrhovateľom bola zmenkou platnou, teda spĺňala všetky náležitosti zmenky vlastnej uvedené v ZZŠ, odvolací súd považoval nárok navrhovateľa zo zmenky za oprávnený vrátane príslušenstva (na zmenke uvedeného úroku z omeškania 0,25% denne, zmenkového úroku 6% ročne a zmenkovej odmeny vo výške 1/3% zmenkovej sumy).

S účinnosťou od 22. 12. 2015 odvolací súd pri rozhodovaní v podobných veciach o nárokoch navrhovateľa vychádzal z vyššie citovanej právnej úpravy Zákona č. 438/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 99/1963 Zb. (O.s.p.) a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, medzi inými aj zák. č. 191/1950 Zb.. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu je preto v rozpore s jeho predchádzajúcou rozhodovacou činnosťou, kde pri rozhodovaní vychádzal z vyššie uvedeného právneho názoru a nárok navrhovateľa pokiaľ sa opieral o platnú zmenku, považoval za oprávnený vrátane príslušenstva.

K námietke navrhovateľa, že na tento prípad sa nevzťahuje úprava § 79 ods. 3 O.s.p. v novelizovanom znení, nakoľko návrh bol podaný podľa Nariadenia, ide o Európske konanie, ktoré sa riadi Nariadením, ako špeciálnym procesným ustanovením, ktoré upravuje konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, odvolací súd poukazuje na článok 19 samotného Nariadenia „Rozhodné procesné právo“, podľa ktorého pokiaľ toto Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Nariadenie ako špeciálna procesná úprava má prednosť pred vnútroštátnou úpravou v tých veciach, ktoré upravuje, pokiaľ Nariadenie niektoré procesné postupy neupravuje, konanie sa riadi Občianskym súdnym poriadkom (samozrejme, nemôže ísť o úpravu, ktorá by bola v rozpore s Nariadením). Odvolací súd preto dospel k názoru, že v tomto prípade boli splnené všetky podmienky v zmysle § 156 ods. 3 O.s.p. na to, aby okresný súd verejne vyhlásil rozsudok.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného

predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata prevyšovať najvyššiu prípustnú odplatu, ktorú možno od spotrebiteľa pri poskytnutí peňažných prostriedkov požadovať. Odplatu, podrobnosti o stanovení odplaty, kritériách jej stanovenia a najvyššiu prípustnú výšku odplaty ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom v čase uzavretia vyššie uvedenej Zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Podľa § 4 ods. 7 Zákona č. 258/2001 Z.z., veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 6 veriteľom.

Vykonaným dokazovaním odvolací súd zistil, že Zmluva o úvere zo dňa 26.8.2009 uzavretá medzi veriteľom POHOTOVOSTĚ, s.r.o. a odporkyňou neobsahovala povinné údaje takejto zmluvy, v zmysle príslušných ustanovení Zákona č. 258/2001 Z.z., o spotrebiteľských úveroch (§ 4 ods. 2), keď neobsahovala úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky jej uplatňovania, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobie, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru a podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny, neobsahovala ani ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť vypočítanú na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, keď mali byť tiež uvedené všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov. V zmysle § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy sa preto spotrebiteľský úver poskytnutý na základe uvedenej zmluvy považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Nakoľko však navrhovateľ uplatňoval v tomto konaní výlučne nárok zo zmenky, odvolací súd postupujúci v súlade s citovanou úpravou § 17 ods. 2 ZZŠ z úradnej povinnosti prihliadal najmä na všetky námietky, ktoré by odporkyňa mohla uplatniť v súvislosti s dohodou o vyplňovanom práve k zmenke, na základe ktorej bola zmenka veriteľom vyplnená a následne indosovaná na navrhovateľa.

Odvolací súd zistil, že Dohoda o vyplnení zmenky je uvedená v bode 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré sú uvedené na rubovej strane zmluvy o úvere, VPP obsahujú celkom 20 bodov a nie sú osobitne podpísané odporkyňou. V prípade dohody o vyplnení zmenky nejde o individuálne dohodnutú podmienku úverovej zmluvy. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na úpravu § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom pre tento prípad (ku dňu vystavenia zmenky), podľa ktorého veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru, ďalej zmenku vyplnenú veriteľom v rozpore s touto úpravou veriteľ nesmie prijať, pričom ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa

zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Dohoda o vyplnení zmenky uvedená v tomto prípade vo VPP, ktorá umožňovala vystavenie blankozmenky s tým, že zmenková suma v čase vyplnenia je ponechaná na veriteľa a táto suma môže byť (a vo väčšine prípadov aj je) v čase vyplnenia v rozpore s touto úpravou, je minimálne obchádzaním § 4 ods. 6 zákona o spotrebiteľských úveroch. Pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv je dlžník tou slabšou stranou, v záujme obstarania finančnej hotovosti pristúpi na podmienky veriteľa bez toho, aby sa s nimi podrobne oboznámil, resp. sú mu tieto podmienky predložené len ako VPP na zadnej strane formulárovej, veriteľom vopred pripravenej úverovej zmluvy, ako tomu bolo aj v tomto prípade. Pri výklade vyššie citovanej úpravy § 4 ods. 6 a ods. 7 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (zrušený zákonom č. 129/2010 Z.z.) je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné dospieť k takému výkladu, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s. r. o. bola v tomto prípade povinná postupovať tak, aby nedochádzalo z dôvodu zjavnému nepomeru dohodnutých zmluvných podmienok v neprospech spotrebiteľa ku vzniku škody na jeho strane a bola povinná pri vystavení zmenky zabezpečujúcej splnenie spotrebiteľského úveru postupovať spôsobom, ktorý by odporčovní, ako dlžníkovi umožnil rovnakú obranu proti nadobúdateľovi zmenky, ako proti pôvodnému veriteľovi. Takáto povinnosť veriteľom pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv vyplýva aj z úpravy § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Obchodná spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s. r. o. týmto spôsobom nepostupovala, keď v dohode o zmenke uviedla, že odporca vystaví v jej prospech zmenku „na rad“, tzv. ordre zmenku, a nie zmenku „nie na rad“ tzv. rekta - zmenku. V prípade zmenky „na rad“ je možné jednoduchým prevodom zmenky sťažiť postavenie zmenkového dlžníka voči novému majiteľovi zmenky, keď pri uplatnení námietok týkajúcich sa pôvodného vzťahu so svojim veriteľom musí splniť podmienky v zmysle citovaného § 17 ods. 1 ZZŠ (do 22. 12. 2015 nemal § 17 ZZŠ ods. 2 a 3). Ako už bolo uvedené, zmenku pripravil veriteľ, ktorý mohol na zmenke uvedením poznámky „nie na rad“ indosáciu zmenky vylúčiť, čo však neurobil.

Takýto spôsob vystavenia blankozmenky (bez poznámky „nie na rad“ a s uvedeným 0,25% úrokom denne) a takýmto spôsobom vopred vo VPP pripravená dohoda o jej vyplnení vo vzťahu k spotrebiteľom, od ktorých nie je možné očakávať podrobnejšie poznatky o zmenkovom práve, je možné hodnotiť aj ako zneužitie práva zo strany veriteľa zo spotrebiteľskej zmluvy. V Dohode o vyplnení zmenky nie sú uvedené dostatočné informácie o tom, čo veriteľ do zmenky vyplní ako zmenkovú sumu, v dohode uvedený údaj „bude pozostávať zo všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktorému vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky“ je nepresný a nezrozumiteľný, nie je z neho zrejmé, či bude dodržaná citovaná úprava § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z.z. platná v čase uzavretia spotrebiteľskej zmluvy a vzhľadom aj na to, že v zmluve chýbajú zákonom predpísané údaje o úročení úveru a o ročnej priemernej miere nákladov, na základe čoho by bol považovaný poskytnutý úver za úver bez úrokov a poplatkov, je možné dohodu o vyplňovanom práve hodnotiť ako dohodu, v ktorej je obsiahnutý hrubý nepomer v neprospech spotrebiteľa, a preto ide o neplatnú zmluvnú podmienku. Aj navrhovateľ, ako majiteľ indosovanej zmenky musel podľa názoru odvolacieho súdu vedieť o tom, že zmenka bola vystavená v súvislosti so spotrebiteľským úverom.

Postup zo strany pôvodného veriteľa, ktorý uzavrel spotrebiteľskú zmluvu je v rozpore aj s dobrými mravmi, nakoľko zmenkový úrok 0,25% denne predstavuje sadzbu 91,25% ročne, čo je v hrubom nepomere s poskytnutým plnením a aj vo vzťahu k zabezpečovanej povinnosti dlžníka plniť dlh riadne a včas.

Dohodu o vyplnení zmenky obsiahnutú vo VPP považoval odvolací súd za neprimeranú zmluvnú podmienku dohodnutú výrazne v neprospech dlžníka, pričom ako už bolo uvedené nebola táto zmluvná podmienka osobitne dojednaná, a preto túto dohodu súd vyhodnotil ako neplatnú. Uvedená dohoda je neplatná aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor so zákonom (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z.z.).

Odvolací súd ďalej dospel k záveru, že zo skladby zmenkových dlžníkov, ktorí vystavili zmenky a ide výlučne o fyzické osoby, muselo byť navrhovateľovi, ako indosatárovi zrejmé, že zmenky boli vystavené v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi (na zmenke je aj údaj o čísle zmluvy). Napokon, navrhovateľ v návrhoch žaloval buď znížené sumy o splátky úveru, keď zohľadnil čiastočnú úhradu zo strany dlžníkov, resp. v niektorých prípadoch žaloval len zmenkové úroky a odmenu. Takéto údaje mohol zistiť len z podkladov predložených mu zo strany pôvodného veriteľa POHOTOVOSTĚ, s. r. o. Navrhovateľ preto musel vedieť nielen to, že sa jedná o zmenky na rad (keďže boli na neho rubopisované), ale aj to, že medzi dlžníkom a spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s. r. o. bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere.

Napokon, nie je vylúčené, že k odpočtu splátok okrem informácií od spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o. mal k dispozícii aj údaje zo zmluvy o úvere.

Na základe uvedených záverov odvolací súd súhlasí so súdom prvého stupňa v tom, že Dohoda o vyplnení zmenky je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a je preto neplatná. Aj keď neplatnosť Dohody o vyplnení zmenky nespôsobuje neplatnosť zmenky podľa ZZŠ, zakladá dôvodnú obranu dlžníka proti povinnosti zaplatiť takúto zmenku, a to nielen pôvodnému veriteľovi, ale aj indosatárovi, ktorý ju napokon ani nemal prijať. Záväzok spotrebiteľa k založeniu zmenkovej obligácie je podľa názoru odvolacieho súdu neplatný, a pôvodný majiteľ zmenky nemohol preniesť na navrhovateľa, ako nadobúdateľa zmenky práva zodpovedajúce neplatnému záväzku, teda práva, ktoré platne nenadobudol. Ako už odvolací súd uviedol, samotná zmenka predložená navrhovateľom v konaní je platná, obsahuje všetky náležitosti úpravy ZZŠ nevyhnuté pre platnosť zmenky, ako cenného papiera. Z vyššie uvedených dôvodov však súd navrhovateľovi práva uplatnené zo zmenky voči odporkyni nepriznal. Keďže navrhovateľ si, ako to opakovaně v konaní zdôrazňoval uplatnil iba práva zo zmenky, odvolací súd dospel k záveru, že takéto práva navrhovateľovi priznať nemôže, a preto napadnutý rozsudok okresného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p., ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, pretože zo strany odporkyne, ktorá bola v odvolacom konaní úspešná, nebol podaný návrh na rozhodnutie o trovách konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Rozhodnutie bolo jednohlasne schválené členmi senátu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.